

Lietuvis ambasadoriaus privilegijoj

Dr. V. Vyganto laimėjimas Pax Romanoje

Prieš keletą dienų JAV sostinėje baigėsi tarptautinės katalikų studentų federacijos Pax Romana visuotinis suvažiavimas — Interfederal Assembly. Ši tarptautinė federacija, apimanči keletą milijonų narių iš visų pasaulio kontinentų, rasių ir kultūrų, mums, lietuviams, gal mažiau žinoma. Ne visiems žinomas faktas, kad šiai judriai ir dinamiškai federacijai vadovavo net tris kadencijas mūsų šalis dr. Vytautas Vygantas. Pasirengimai Washingtono suvažiavimui didele dalimi gulė ant jo pečių. Po trijų kadencijų įtempto darbo Pax Romanoje Dr. Vygantas buvo laukiamas grįžtant tik į lietuviškojo darbo barus. Bet vašingtoninis suvažiavimas pasilaikė jį ketvirtajai kadencijai.

Šis įvykis vertas dėmesio. Pax Romana istorijoj dar nebuvo atsitikimo, kad pirmininkai būtų ilgiau nei vieną, daugiausia dvi kadencijas. Rekordą laimėjo mūsų šalis, dargi egzilas — be savos laisvos tėvynės. Kitados, kai Lietuva buvo laisva, vieną kadenciją turėjom vicepirmininku dr. Pr. Dielninkaitį. Kad šiai federacijai vadovautų lietuvis, dargi egzilas, taip pat dar nebuvo Pax Romana istorijoj.

Dr. Vyganto įvertinimas tarptautinėje šio sąjūdžio plotmėje yra kartu su jį mūsų laimėjimas. Mums malonu, kad jis, išaugęs mūsų tautinėje bendruomenėje ir ligi šiol likęs aktyviu jos nariu, pasidarė taipgi nepakeičiamu vadovu Pax Romano tarptautiniame bare. Malonu lietuviams studentams, o ypač ateitininkų sąjūdžiui, iš kurio tiesiogine prasme dr. Vygantas išaugo, jame išbandė savo jėgas ir sukaupė savin tą didelį idėjinį ir organizacinį kapitalą, kokį ateitininkija turi.

Pažiūrėkime į dr. Vyganto kelą šios tarptautinės veiklos aukštumosna. Jis prasideda su „Lituanus“ žurnalu, kuris daugeliu atžvilgiu yra dr. Vyganto kūrinys. Štai 1957 m. Vygantas atstovauja studentus ateitininkus Pax Romana suvažiavime San Salvadore. Nusiveža ten glėbį „Lituanus“ žurnalų; tai buvo lyg jo vizitinė kortelė. Grižęs namo, Vygantas suburia egzilių katalikų studentų organizaciją. Pax Romana suvažiavime Eichstaette ši Egzių komisija buvo pripažinta pilnateisiu nariu ir Vygantas buvo išrinktas jos atstovu į Pax Romana vyriausią valdybą — Directing Committee. Čia jis savo darbu taip užsirekomenduoja, kad sekančių metų suvažiavime

ARONAS LIULEVIČIUS

Maniloje išrenkamas visos Pax Romana pirmininku. Tai buvo tikrai didelis įvykis, ir tai ne vien mums, lietuviams. Prieš metus egzilių sąjungos atstovai dar teko sunkiai kovoti dėl egzilių sąjungų pripažinimo. Šių nuotaikų pasikeitimas buvo dr. Vytauto Vyganto darbo, organizacinės patirties ir vado orientacijos pripažinimas bei įvertinimas.

Su naujuoju pirmininku keičiasi ir Pax Romana organizacija.

Dr. Vytautas Vygantas

cijos orientacija. Prieš tai Pax Romano dėmesys buvo kreipiamas į organizacinę mechaniką. Vygantas pradeda naują Pax Romana sąjūdžio laikotarpį; jis kreipia šį sąjūdį idėjinio subrendimo kryptimi. Ypač jis rūpinasi naujų Afrikos ir Azijos valstybių studentijos idėjinio subrendimo kryptimi. Prieš tai Pax Romano dėmesys buvo kreipiamas į organizacinę mechaniką. Vygantas pradeda naują Pax Romana sąjūdžio laikotarpį; jis kreipia šį sąjūdį idėjinio subrendimo kryptimi. Ypač jis rūpinasi naujų Afrikos ir Azijos valstybių studentijos idėjinio subrendimo kryptimi.

Vygantas yra kuklus žmogus, todėl šie sakiniai jam bus nelaukti. Savo asmeniui jis nesiskiria didesnio dėmesio. Kaip tik dėl to jo pasiekimas turi gilesnės šaknis. Jis patraukia jaunesnius savo draugus kaip tik tuo, kad turi plačių akiračių, aukšto idealo suvokimo ir taiklų, tikrovę tinkamų sprendimų. Jis tiesiog jaučia, kas daryti ir kaip. Tiems, kurie jį ilgėliau pažįsta, jis nėra tik veikėjas, nes jo darbas remiasi giliu tikėjimu, aštriu protu ir planingu, patvari darbu. Tiesiog neaišku, iš kur Vygantas sugriebia laiko plėsti savo idėjiniam akiračiam, sekti literatūrą, daug galvoti ir planuoti, o svarbiausia visur spėti laiku. Tas „visur“, mūsų akimis, pernelyg šakotas. Juk pagrindinė jo tarnyba pakankamai mobilizuoja jėgas. (Jis yra American Airlines vyriausias ir vienintelis komercinis psichologas). Ateitininkų Federacijoj dr. Vygantas yra generalinis sekretorius. Be to, jis dalyvauja Alte, kaip tarybos narys. Ilgą laiką — nuo pradžios buvo Lituanus leidėjas ir eilės kitų valdybų bei darbų dalyvis.

Dr. Vygantas retas ta prasme, kad darbe suderina aukštą profesines pareigas ir visuomenines, lietuviškąjį darbą, amerikietinį ir tarptautinį. Kaip kalbėtojas, jis gal labiau žinomas Pax Romano įvairių kraštų studentams ir amerikiečių visuomenei, negu pas mus pačius, nors ir čia keliauja po kolonijas bei stovyklas, visad palikdamas stiprų įspūdį. (Be kitko, jis laisvai vartoja ne tik savą ir anglų kalbą, bet ir vokiečių).

Sveikiname naująjį dr. Vyganto laimėjamą tarptautinę plotmę. Linkime jam sėkmės ir ištvermės, tęsiant šį atsakingą darbą. Kaip ligi šiol, taip ir toliau jo vadovaujamoji Pax Romana, tikėjime, pasisavins ne vieną lietuviškąjį mokyklą išaugusį patyrimą, idėjinį subrendimą, organizacinės metodikos laimėjimą. Dr. Vygantui tenka retos ambasadorystės privilegija ir kartu didelė našta bei asmeninė auka. Juo mes didžiuojamės ir jis jau nūn yra pavyzdys jaunesniesiems, ką gali padaryti vienas žmogus, turėdamas didelį idealą, gerą pasirusimo mokyklą ir asmeninio darbo sistemą.

Nuokusi vasara

Nuotrauka Vytauto Maželio

„Vilniaus varpai“, kurie skambins žuvusiųjų atminimui

Pasikalbėjimas su kompozitoriumi kun. Bruno Markaičiu, S. J.

Spaudoje neretai skaitome apie dabartinio lietuvių jėzuitų provinciečio kun. Bruno Markaičio, S. J. kūrybinius darbus.

Kompozitoriaus Markaičio vardas vėl ryškiai iškyla lietuvių visuomenėje ryšium su Lietuvių Operos Chicagoje rengiamu monumentaliu žuvusiųjų už Lietuvos laisvę paminėjimu, kuris įvyks ateinančių metų gegužės 23 dieną, McCormack Place, Chicagoje. Minėjimo pagrindu bus koncertas, kurio metu jungtinis 200 asmenų choras, susidedas iš Lietuvių Operos Chicagoje, Alice Stephens ansamblio, Toronto „Varpo“, Lietuvos Vyčių ir „Tėviškės“ parapijos chorų, su solistais, Aleksandriui Kučiūnui diriguo-

jant, išpildys garsųjį Verdi kūrinį „Requiem“ ir naują Markaičio kantatą „Vilniaus varpai“, kuriai žodžius parašė poetas Kazys Bradūnas. Solistus ir jungtinį chorą palydės pilnos sudėties simfoninis orkestras.

Šiltą sekmadienio dieną susitikome su kompozitoriumi Tėvy Jėzuitų vienuolyne, Chicagoje, kukliame jo kambaryje, kurio langas atveria žalią Gage parką. Kambaryje tik lova, rašomasis stalas, klaukpa maldai, keletas religinių paveikslų ir lentyna, nudėta gaidomis. Kai kurios dar visai šviežios, tik lengvi pieštuko brūkšniai bėga per linijas. Tai paskutinių dienų darbas, tai nebaigti kūriniai. Čia pat matau ir atverstą Cai-

kovskio dienoraštį, išleistą anglų kalba. Kai kurios vietos pabrauktos pieštuku. Daugumoje tos, kur Čaikovskis prisimena kūrybinę kančią, reiškia nepasitenkinimą, kad per mažai dar sukūręs, kad nieko vertingo dar nepalikęs.

— Ar šiame kambaryje ir kuriate? — paklausiau kun. Markaitį, nustebęs, kad nemačiau nei pianino, nei kitokio instrumento?

— Taip. Dažniausiai kaip tik toje kėdėje, kurioje tamsta dabar sėdėt. Rašau be instrumento ir tai man labai palengvina kompoziciją, nes galiu rašyti bet kur.

(Nukelta į 5 psl.)

Kompozitorius Bruno Markaitis, S. J.

Kertinė Parastė

KO MES LABIAUSIAI PASIGENDAM?

Ne savos žemės reikia žmogui po kojų, nes žemė savaime mus laiko, nesvarbu kokia — svetima ar sava. Atramos klausimas yra žmogiškas giliausia prasme, sakykime, egzistencinis. Fizinė egzistencija, nors ir kaip ją laikytume svarbia, vis dėlto yra antrinė. Pirmon eilėn mums reikia žmonių.

Būti su žmonėmis rodo tiek pat natūralu, kaip ir vaikščioti savom kojom ant žemės. Kas kita būti tarp žmonių — suprantam, įvertintam, gerbiama ir mylimam. Ši žmogiškąji atrama neišsprendžia be tam tikrų centrų ir koncentrų. Gamtos dėsniai galėtų mums labiau apaiškinti šį psichologinį principą. Kaip protonai ir elektronai turi įcentrinę jėgą, kaip planetos koncentruojasi apie saulę, taip ir atskiri žmonės, augdami, skrieja savo dvasinėm gravitacijom apie kuriuos nors centrinius asmenis. Kūdikui tokie asmenys yra tėvai, vaikui jau ir mokytojai, paaugliui jau ir draugai, jaunuoliui mylimieji, žavimieji asmenys, subrendusiajam — visuomenės pranašai, reformatoriai, mokslų herojai.

Žmogaus atramos centrai nėra tokie vientisi, kaip gamtos kūnų. Žmogaus skalė ta prasme yra platesnė ir komplikuočiau. Žmogaus pasaulyje susipina visa eilė koncentrų ir jie vienas kito nenaikina, tik papildo ir praplečia. Psichologiškai būtų netgi grėsminga atsiremti į vieną kurį žmogiškąjį centrą. Jei tėvai per daug ilgai yra vieninteliu vaiko ar jaunuolio centru, paraližuoja normalų jo įsijungimą į kitus centrus. Tada išauga vadinamas tėvų kompleksas. Vaikas, augęs uždarų šeimoj, darosi nebe vaikas, o senis. Jis nebetinka kitų vaikų draugystei. Toks šeimai koncentruotas vaikas greit pasijus vienišas, izoliuotas, nepripažęs tarp žmonių.

Žmogiškos atramos klausimas turi ir savo moralines ribas. Kartais tėvai pernelyg viską suveda į savo valią: „Taip sakau — taip turi būti!“ Betgi tėvų valia nėra aukščiausias moralės matas. Vaikas, kol mažas, gali sutaptinti savo pasąmonėje tėvą su Dievu, bet vėliau, paaugęs, išskirs šią tapatybę. Ir nežinia, kas iš to liks tėvui ir kas Dievui. Greičiausia vaiko atramoj neliks nei vieno, nei antro. Kas kita, kai tėvai kreipia vaiko dėmesį į aukštesnį moralinės atramos centrą. Tada ir jie patys lieka vaikui ilgam pagarbos verti tarpininkai — refleksoriai, šalia kitų, vėliau iškylandčių, tarpinių veiksmių.

Tarpieškiai ugdymo veiksniai išlygina ir išbalansuoja vienpusiškai į save koncentruotą jauno žmogaus įtaką. Tokių tarpininkų vaidmuo visada yra kuklus. Tai ženklina esmiškai skirtinga jų laikyvena. Tokie tėvai, mokytojai, kunigai, veikėjai, politikai nekal-

ba kaip dievai iš savo sosto. Jie anaipol nesijaučia esą su dievintieji autoritetai. Gal dėl to kartais jie atrodo jaunesniems nepakankamai įtaigūs ir imponuojantys. Tik vėliau jie prisimenami vis labiau ir gerbiami vis giliau.

Tas „vėliau“ daug ką atskleidžia ne tik atskirų žmonių gyvenime, bet ir istorijoj. Negreit žmonės suvokia tą komplikuoatą ir kartu balansuotą bresmo sistemą. Greičiau žmonės pagaunami nepaprastybų. Greičiau sužavimi žmonių, kurie dedasi esą dievais. Dėlto Hamurabi - illu (dieviškasis) arba Augustus divus, arba tokie „dievai“, kaip Stalinas ir Hitleris, labiau magino ir tarukė savęs minias, negu savų laikų Kristus. Traukia jaunus žmones sporto dievukai arba scenos herojai, nes jie tam tikra prasme laimi sau aukščiausią žavesį, koks turėtų priklausyti tik Dievui.

Jaunas žmogus nori suolų, magiškų atmainų, užuot priėmęs paprastą, patvarų, kantrų darbą bei pastangas. Suoliai kaip tik ir išmeta iš tikslingos atramos bėgių. Gerai, jei išmeta tik laikinai. Bet kiek nebe jaunų žmonių dievina ką kita, užuot išpažinę vieną Dievą. Dėl to vėlokai ateina pra-regėjimas visad neša nemažą nuostolių tiek atskiram žmogui, tiek istorijai. Ar ne iš to kyla žmogaus ir žmonijos klaidžiojimai, o vėliau daromi kaltės ir persisprendimo išpažinimai?

Šių dienų ateistinis egzistencializmas ir ateistinis komunizmas yra tipiškai heroikos pasinešimai, gminingi paauglys-tės psichologijai. Panašiai buvo ir seniau su humanizmu ir renesansu. Žmonijos istorijoj dar bus ne vieną kartą panašūs išsprogimai, kurie daug ką mągins, žavės, nes atrodys kažkas panašu į naują sprendimą, kurį daro žmonija, siekdama tapti Dievu. Taip kai kas bando koncentruotis į žmogų dievą, valstybę dievą, tautą dievą, rasę, masę ar klasę dievą, užuot artinus Dievop ar derinus su Juo žmogų, tautą, rasę, klasę, valstybę. Aukščiausia atrama vis tiek yra dieviška, tik klausimas — tikslin gai ar iškreiptai.

*

Sunku bet kam jaustis vienu, apleistu — be kitų dėmesio. Bet vienatvė tikriausiai nėra fizinis vienišumas ar vientulystė. Fiziškai mes visuomet esame vieni, uždari, individualūs. Vienatvė greičiau dvasinis išsiskyrimas ar nesutapimas su kitais, o gal neatitikimas kitiem, neatliepimas į kitus, ar kitų į mus.

Nors fiziškai esi vienas ir šiaip vienišas, tačiau kartais jauti, jog esi lydimas kitų palankumo, dėmesio, rūpesčio, maldos. Jauti, jog tave lydi sena buvusi asmeninė draugystė arba neasmeninis ryšys, kurį jauti turįs net tarp nepažįstamųjų. Kiekvienas žmogus

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Lietuvis ambasadoriaus privilegijoj.
- Ko mes labiausiai pasigendame.
- Pasikalbėjimas su kompozitorium Bruno Markaičiu, S. J.
- Prof. S. Kairio atsiminimų tomo recenzija.
- Meno paroda Dainavoj.
- Vyčių choro koncertas.
- Vlodo Šlaito eilėraštis.
- Salomėjos Nėries tragedijos klausimu.
- Moterų gyvenimas.

TIESIANT KELIĄ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI

(Atkelta iš 2 psl.)

kai kurie leidiniai buvę "nepraustaburniškai demagogiški" (165 psl.). Bet jei paskaityti "Naujosios Gdynės" straipsnius, nukreiptus prieš kunigus, tai ten rasime žymiai daugiau "nepraustaburniškos demagogijos", kurios šio straipsnio apimtis neleidžia plačiau pacituoti. Tai buvo idėjinį kovų įkarščio metas, bet tas įkarštis pas kairiuosius asmenis ir po 60 metų dar nėra atslūgęs. Prof. M. Biržiška savo knygoje "Lietuvių tautos kelias" II t. (137–138 psl.) yra išaiškinęs, kad kun. K. Olšauskis neteisingai socialdemokratų buvo kaltinamas caro žandarmerijos agentu ir socialistų įdavinėtoju, o "Aidui" 1963 m. 1 nr. buvo atremtas K. Bielinio tas pats kaltinimas, nežiūrint to, tie patys šmeižtai kartojami ir "Tau, Lietuva" knygoje (166 psl.). Taip pat kartojamos "Tėvynės Sargai" ir kun. A. Dambrausko "nuodėmės", kurios Amerikos lietuvių spaudoje buvo gana plačiai išaiškintos ir jos tiek bendro turėjo su caro valdžios liaupsinimu, kiek šių dienų Lietuvos kunigų pataikavimas dabartiniam okupantams. Ir po sakis, kad "Varpas" bei "Ūkininkas" savo skiltyse "sutana" pakėlę galėjo parodyti žmonėms nešvarias apatines (158 psl.) ir panašūs išsireiškimai šiandien vargiai besiderina su rimto profesoriaus atsiminimų tomu.

Atsiminimuose labai sudramatinta Tautos Tarybos priimta 1917 m. gruodžio 11 d. rezolucija ir ypač Uracho išrinkimas Lietuvos karaliumi. Pastarasis klausimas įvardytas antrašė "Pirmasis šamokslas prieš Lietuvą" (278 psl.). Kai kurių Tarybos narių kaltinimas šamoningu siekiu įgyvendinti Lietuvoje monarchiją, nepagrįstas jokiais įrodymais, jokiais argumentais, yra garbinę Lietuvos Tarybos narių juodinimas ir pylimas vandens ant dabartinių Lietuvos okupantų propagandos malūno. Tuo klausimu praeitų metų pabaigoje

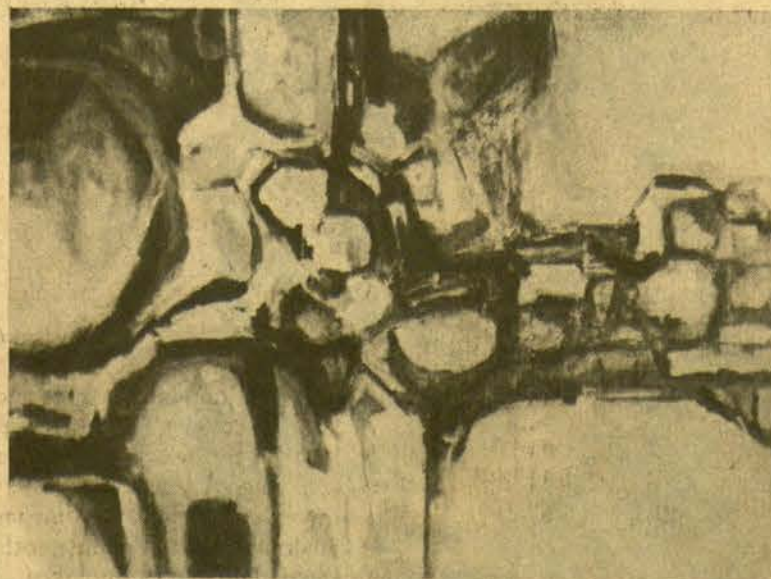
šio laikraščio skiltyse buvo gana plačiai pasisakyta, tad neverta to vėl kartoti.

Parlamentinė diktatūra

Knygos autoriaus nusiskundimas, kad anais laikais, kovodamas už tautos laisvę, nesitūkėjęs, jog "jau pirmaisiais nepriklausomo gyvenimo metais demokratines mūsų laisvės valdys karo komendantas, kad per šešis demokratinių seimų metus tikrumoje, turėsime parlamentinę krikščionių demokratų diktatūrą" (68 psl.), atrodo, ne visai vietoje. Čia prof. S. Kairys pamiršo Rusijos Kerenskio duotą nepažabotą, demokratinę laisvę, kuri per septynių mėnesių Rusiją atidavė komunistų diktatūrai. Pradžioje ir Lietuvoje buvo įvairių mėginių sukilti prieš teisėtą valdžią. Kai šiandien iš perspektyvos pažiūri į anuos laikus, neatrodo, kad tai buvusi krikščionių demokratų diktatūra. Steigiamasis Seimas išrinktas pagal išleistus įstatymus, seimai buvo renkami pagal priimtą demokratine konstituciją. Jei jie ir valdė. Jų laikais kai krikščionys demokratai turėjo seime absoliutinę daugumą, tai rios grupės turėjo dar per daug, sakyčiau, laisvės, nes jos per savo parengimus giedodavo ne Tautos Himną, bet Internacionālą, kuris šiandien Lietuvą kaip tik laiko pavergę. Taip pat reiktų nepamiršti, kad 1926 m. III-jo seimo laikais, nors nebuvo tos vadinamos "diktatūros", bet komunistiniai demonstrantai praeiviams karininkams daužė kepures. Vidaus reikalų ministerio socialdemokrat V. Požėlos policija lazdomis plėkė studentus Kauno gatvėse, o švietimo ministeris socialdemokratas V. Cepinskis leido steigti lenkų Pochodinės organizacijos pafrontėje įsileidę lenkiškų mokyklų vėl lenkinti jau atlietuvinčius vaikus.

Priestaravimai

Vietomis atsiminimų autorius prieštarauja pats sau. Numalšinus gruodžio mėnesio Maskvoje darbininkų sukilimą, auto-

G. Zumbakienė

Saulėta šalis

Iš dailės parodos Dainavoje

rius pripažįsta, jog "idėmiam stebėtojai darėsi aišku, kad revoliucija Rusijoje pasileido pakalnėn" (149 psl.). Didžiųjų miestų darbininkai buvo jau pavargę kelti streikus. Atsigriebusi caro valdžia žiauriai siautėjo, baudžiamieji būriai terorizavo gyventojus, kalėjimai perpildyti politiniais kalniais, todėl beginkliams žmonėms kelti toliau revoliuciją buvo savižudybė. Tačiau kunigams prikišama, kad prasidėjus represijoms, jie atlyžė nuo revoliucinio sąjūdžio (148 psl.), arba kad "bodėjos revoliuciją, norėjo ramiai gyventi" (164 psl.). Buvo ir kitų priežasčių, kodėl kunigai ir sveikai galvojanti lietuvių visuomenė "atlyžo" nuo išsigimusios revoliucijos. Bet tai yra platesnis klausimas, teks kita proga aiškintis.

Prof. S. Kairio atsiminimų knyga parašyta sklandžiai, planingai, tik vietomis, aprašant lietuvių liaudies samonėjimą bei jos politinį brendimą ir kovas už savo teises, jaučiamas daugiau agitacinis revoliucionieriaus tonas, negu ramus pasakojimas. Knygos redakcinį paruošimą atliko autoriaus pusbrolis prof. J. Puzinas, vardiną sudaręs Pr. Cepėnas. Knyga išleista švariai, gražiai įrišta ir traukia skaitytoją. Nežiūrint autoriaus marksistinio revoliucionieriaus požiūrio į kai kuriuos lietuvių laisvės kovos būdus ir kelius, knyga "Tau, Lietuva" yra gana vertingas įnašas į Lietuvos istorijos medžiagą. Reikia tik palinkėti prof. S. Kairiui sveikatos ir jėgų toliau tęsti savo atsiminimų pyne.

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632

Telef.: Virginia 7-1141

TURITAS — \$87,000,000

REZERVAI — \$8,500,000

Už taupmenas mokame dividendus kas 3 mėnesiai
PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI

VALANDOS: Pirmadieniais 9 iki 8 v. v.
Antrą, 9 iki 4 v. v. Trečiadienį — nedirbama.
Ketvirtą, 9 iki 8 v. v. Penktą, 9 iki 4 v. v. Šeštą, 9 iki 12 v.

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.,
Prezidentas

VIETOVARDŽIŲ LOGIKA

Idomi vietovardžių logikos smulkmena: visomis kalbomis Nemuno vardas — gudiškai Nioman, rusiškai Neman, lenkiškai Niemen, suvokietintas der Niemen — yra vyriškos giminės: tik vokiečių die Memel — moteriškos. Visi Nemuno intakai, išskyrus smulkiuosius upelius, kaip Girstupis ar Sventupis, turi moteriškos giminės vardus. Neris, aukštupyje Vilija, kilm. Neris, yra aiškiai moteriškas vardas. Lyg išimtį sudaro Nevėžis ir Merkys. Nevėžio vardas dar neseniai buvo laikomas moteriškos giminės: K. Jaunius 1898 metais nurodo kilmininką Nevėžies. Tą geriausiai patvirtina Panevėžio miesto vardas: kaip žinome, paupių ir paežerių vietovardžiai keičia giminę, pvz., Nemunas — Panemunė, Neris — Paneriai, Dubysa — Padubysys, Jūra — Pajūris, Baltija — Pabaltijys.

S. Kolupaila (iš "Nemuno")

— O —

Nesisieloju tuo, kad žmonės mane nepažįsta. Tesisioju tuo, kad aš žmonių nepažįstu.

— Konfucijus

WESTERN AUTO SERVICE

PAGRINDINIS IR SMULKOS
AUTOMOBILIŲ PATAISYMAI
4318 S. Western, Chicago 9, Ill.
Sav. ST. 60ERBA LA 2-1790

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMAS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienio ir sekmadienio nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadienio vak. VISO PROGRAMAS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEMlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

Naujiena! Naujiena!

Cosmos Parcels Express Corporation

Patikima ir žinoma firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą leidžiamiesiems siuntiniams siųsti į SSSR PRANESĄ:

Eilėje užsakymų sovietinės gamybos prekės, kaip tai AUTOMOBILIAMS, SALDYTUVAMS, TELEVIZIJOS APARATAMS ir kt. Jūs galite užsakyti savo giminės ir draugams DOVANŲ UŽ BET KOKIO DYDŽIO SUMĄ konkretios prekės nenurodydami ir palikdami ją PASIRINKTI PACIAM GAVĖJUI.

PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

Kreipkitės į Vyriausią įstaigą:

45 West 45th Street
New York 36, N. Y. Kambarys 1101
Tel.: CI 5-7905

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

AUGUST — RUGPIČIO 13, 14, 15 D. D.

ROYAL CANADIAN IMPORTED 6 Year Old 86 Pf.	
CANADIAN WHISKY	Fifth \$4.39
DUJARDIN V.S.O.P. 84 Proof	
GERMAN BRANDY	Fifth \$5.29
ST. ANNE FIVE STAR FINE CALIFORNIA 80 Proof	
BRANDY	Fifth \$2.98
GKAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH, Dry or Sweet	Fifth \$1.39
COEUR DE FRANCE IMPORTED	
Blackberry, Cherry, or Apricot Liqueur	Fifth \$2.79
MOSCOWITE IMPORTED	
RUSSIAN VODKA	Fifth \$5.19
SOUTHERN COMFORT	
100 Proof LIQUEUR	Fifth \$3.89
BLATZ BEER Case of 24—12 oz. Bottles	
Plus Deposit	Case \$2.69
MILLER HIGHLIFE BEER	
Case of 24—12 oz. Bottles Plus Deposit Case	\$3.19

Salomėja Neris — Bačinskaite

(Atkelta iš 3 psl.)

tam įrodyti per silpni ir neįtikina. Ji buvo auklėjama paprastoj kaimiečio ūkininko šeimoje, kaip mūsų didžiūma. Jos tėvas buvo kietas tautininkas, religines praktikas, tačiau, atlikinėjo, į išpažintį vaikščiojo bent "vieną kartą į metus prieš Vėlykas", bažnyčia šventadieniais lankydavo. Tėvas tad galėjo savo vaikų religiniu auklėjimu nesirūpinti. Bet jos motina buvo giliai tikinti, pamaldi ir pareiginga moteris. Jos vaikai ir aukštus mokslus išėjo, ir jų nėję buvo ir pasiliko geras katalikais. Tad Neris iš namų išėjo neblogesnio religinio išauklėjimo, kaip jos broliai ir seserys. Gimnazijoje išėjo toki religinio mokslo kursą, kodėl išėjo visi, gavę brandos atestatą. Ar universitete ji knygomis plėtė savo religines žinias, neteko patirti. Aš linkęs manyti, kad taip. Tokią išvadą pasidariau iš pasikalbėjimo su ja. Pagaliau, jei ir būtų teisybė, kad jos religija buvo negili, tradicinė, tai šiuo trūkumu ji nesiskyrė nuo ateitininkų didžiūmos. Tai buvo bendra ateitininkų yda ir silpnybė. Nebe reikalo jų vadus prof. Stasys Šalkauskis ragintė rągino šioj srityj ateitininkus eiti gilyn. Platėti jau pakako. Jis primygtinai propagavo "gyvąją dvasią". Net iš jos vadų tik vienas Pranas Dovydaitis buvo pakankamai įsigilinęs į moralinę ir dogminę teologiją, religijų istoriją, Sv. Raštą ir net liturgiją. Lenkų vyskupas, kuris su Dovydaičiu buvo vienoj darbo stovykloj, patyręs tai, nesvyruodamas į įvertino į kunigus. Apie tai pranešė viename savo laiške Sabaliauskui dr. K. Ambrozaitis, kuris

dirbo Sibire kaimyninėj stovykloj ir su Dovydaičiu susisiekdavo. Tą laišką teko man pačiam skaityti. Net Stasys Šalkauskis, kaip jis man pats pasakojosi, daugiau studijavo tik teologijų problematiką, ir tik tas problemas, kurios iškildavo gyvenime ir darėsi aktualiomis. Bet jis, kaip geras ir gilus katalikiškos filosofijos žinovas, ja užpildydavo tą spragą. Nebe tos spragos ir Salės biografai ar kritikai.

Antras dalykas, kuriuo Salė rūpinosi ir, atsilankydama pas mane, kėlė, buvo socialinis klausimas. Iš jos statomų man šios srities klausimų buvo aišku, kad tas klausimas, nors jai ir buvo aktualus ir rūpinas, ji ir savo kūriniuose vienur kitur prabėgomis palietė, bet jo išsiaiškinimo knygoje neieškojo. Nežinojo ir Bažnyčios socialinės doktrinos, nei mūsų lietuviškos praeities. Bet statomi klausimai nebuvo banalūs ir neturį reikšmės Lietuvai ir lietuvių tautai, atitraukti ir teoriniai. Atvirkščiai, jai rūpėjo tai, kas rūpėjo nuo seno kiekvienam tauriam lietuviui. Mano atsakymai buvo trumpi paskaitėlės. Jomis apėmiau ne tik Bažnyčios doktriną, bet ir jos praktiką jos turėtoj valstybėj. Ilgiau atpasakojau ir mūsų kovas su caro režimu dėl mūsų darbininkijos būklės pagerinimo, kovas prieš mūsų dvarų žemių kolonizavimą rusais ir t.t. Jai klausyti kantrybės netrūko, klausė atsidėjusi, kai ką pasizymėdavo savo užrašų knygelėj. Tai mudviem užėmė kelis vakarus. Mačiau, kad tie pasikalbėjimai jai padarė gero įspūdžio. Vėliau jau pasiūniau savo knygą "Kova už žemę ir ūkininką", kurią 1928 m. išleido Kaune "Visuomenininko Biblioteka". Ji joje rado visa plačiai, kas mudvieju buvo kalbėta trumpai. Ji man už ją padėkojo labai šiltu laišku, pažymėdama, kad ją neatitūkusį perskaitė per du vakarus, ir jai buvę neaiškūs klausimai dabar visai paaiškėję.

Tad daromas Salei priekaištas, kad ji socialinėje srityje buvusi ignorantė, nesi-

stengusi su ja susipažinti iš knygų, teisingas. Bet ir vėl turiu pakartoti taipgi, ką esu sakęs ir prie jos religijos mokslo žinojimo. Tai buvo bendra ateitininkijos yda. Ji čia nebuvo išimtis. Šia yda buvo susirūpinę ateitininkų vadai ir ieškojo įvairių priemonių jai pašalinti. Šį klausimą kėliau ir aš pirmiau minėtoj knygoj "Kova už žemę ir ūkininką" įžangoj. "Šita visuomeninė Bažnyčios darbo sritis (socialinis mokslas ir praktika) pas mus nedaug kam yra žinoma, — rašiau ten. Ją mažai žino ne tik kaimo žmonės, bet ir inteligentai, net nemaža dvasininkų yra nepakankamai susipažinęsi su Bažnyčios visuomeniniu darbu, jo kryptimi ir tendencijomis. Ta stambi ignorancija mūsų laikais, kada socialinis klausimas stojo prieš žmonijos akis visu savo aštrumu, kada nuo socialinio klausimo žymiai pareina politika ir net kultūra, duoda labai skaudžių vaisių. Juos reikia pašalinti. Pašalinti pavyks tik tada, kai bus pašalinta jų pirminė priežastis — Bažnyčios visuomeninio mokslo ir praktikos nežinojimas..."

Paskutiniu kartu Salė visai netikėtai sutikau, užėjęs kažkokiu reikalu pas Putiną-Mykolaitį. Ji jau buvo įsukusi į naujus kelius. Salė buvo nebe ta — juodas debesys. Vos pasisveikinus, tuoj iš kambario išėjo. Salės išvaizda mane ir nustebino ir prislėgė. Paklaustas Putinas, kas ją taip pakeitė, atsakė trumpai: sunkiai pakelia naujojo gyvenimo našta. Išeidamas neiškętentęs užsukau pas Salę. Ją radau kitame Putino kambarį apsikniaubusią ant stalo. Ilgokai ją kalbinau pasisakyti, kas jai yra ir kas ją taip slegia. Priminiau jai du atvejus, kai buvo pas mane užėjusi pasitarti savo slaptais jaunuos širdies reikalais. Ji tik viena kartoj, vis apsikniaubusi, kokią ją radau įėjęs; ne, negaliu. Pagaliau pakėlė galvą ir labai liūdnomis akimis, žiūrėdama į mane pasakė: Šitą ligą aš galiu tik pati viena išsirti. Toks su Sale pasimatymas ir pasikalbėjimas buvo paskutinis.

Nėris kitų akimis

Kiečiausiai ir pikčiausiai apie S. Nerį rašė V. Lozoraitienė, lyg ji pati būtų toks idealas ir į jos darželį nebūtų pagrindo mesti akmenėlio. Jos visas straipsnis iki koktumo piktas. Todėl tik kai ką čia pacituosiu iš jo. "Ji į kaimą pas tėvus retai nuvažiuodavo. Ją ten laiko išdidžia, — rašo Lozoraitienė. Kada jos motina sunkiai sužeista guli Kaune ligoninėje, Salomėja, gyvendama Kaune, jos neaplancko... Pirmiau tyli ir nedrąsi, darosi kovinga bolševikė, kuri tuo metu, kada tėvynė kraujuoja ir ašaroja bolševikų terore, Neris jiems altorius stato, o savo tėvynę niekina ir teršia... Kur buvo Nėries akys ir jautri širdis, kai bolševikai... beveik vienmarškinius kartu su ligoniais, senukais, vaikais, net kūdikiais išvarė iš namų, kad paskui gyvulių vagonais alkanus gabentų į Sibirą. Gal ta jautri poetė nesi-jaudino todėl, kad vaikų tarpe nebuvo jos sūnaus Balandžiuko..."

Kad Salė įsuko į bolševikų šuntakį, de-ja, negincijama tiesa. Kad ji parašė Stalinui poemą, kad tame ir kitame eilrašty bolševikus ir jų režimą išliaupsino, taip pat tiesa. Joks argumentas to fakto nenuneigs. Netikinu ir aš jo neigti. Savo šiame rašinyj nesiavoduojų sena romėnų sentencija "de mortuis aut bene, aut nihil". Man rūpi tik tiesa išvesti į dienos šviesą.

Lozoraitienės straipsny Salė atvaizduota žiauria, beširdžia žmogysta, atsisakiusia net savo ligonę motiną lankyti ligoninėje. Tam klausimui išsiaiškinti specialiai nuvykau pas jos motiną dabar jau 82 m. senutę paliegėlę. Iš tolo ėjau prie to klausimo. Paklausus, ar Salė ją lankydavo Kauno ligoninėje, senelė įbėdė savo akis į mane, tarsi norėdama išsiaiškinti mano galvoj, kaip aš galiu tokį klausimą statyti ir lėtai pareiškė: "Aš Salemutę labai mylėjau ir ji mane taip pat. Ligoninėje ji mane dažnai lankydavo. Ateida-

ma vis atnešdavo kokią dovanėlę. Ilgai pas mane sėdėti negalėjo, nes savo darbų turėjo pakankamai".

Kalbėjau si kelis kartus ir su Salės jauniausia seserimi Onute, dabar Kizlauskienė. Salė su ja artimiausia buvo susigyvenusi. Viena kitai savo rūpesčius ir vargėlius atvirai išpasakodavo, nesislėpdamos savo mergaitiškas, intymiausias godas išgrododavo. Iš pašnekesių su Onute patyriau, kad ji taipgi Salės jautrumo ir širdies gerumo moteris. Ramiai apie Salę negalėjo šnekėti. Tuoj susijaudindavo ir pradėdavo kalbėti drebančiu balsu. Apie Salę ji man daug pasakojo. Čia atpasakosiu tik tai, kas jos buvo pasakyta dėl padarytų priekaištų. Salė lankydavosi į savo tėviškę ne tik atostogomis, bet ir didesnėmis šventėmis. Atvykdavo su mažomis dovanėlėmis visiems namiškiams. Su visais namiškiais ji sugyveno gražiai. Sunkiau jai buvo su tėvu. Tėvas jai buvo kietas ir ji tokia pat tėvui. Ją mažai pinigais rėmė. Už tai jai teko Kaune studentaujant gana skurdžiai gyventi. Dažnai neturėjo už ką pietus suvalgyti. Ji gražiai sugyveno ne tik su savo namiškiais, bet ir su samdiniais. Jie jos laukė atvažiuojant. Salė nemėgdavo svečiuotis, bet savo artimus kaimynus ap-lankydavo. Parvykusi aplankydavo ir savo drauges iš pradžios mokyklų ir gimnazijos. Kai Salė parvykdavo į namus, kaimynai ateidavo ją pasveikinti ir pasikalbėti. Ją laikė savo žmogum. Su jais ji buvo kalbi ir nuoširdi. Niekas jos išdidumo nepastebėjo, nes ji tokia nebuvo.

Salė nepasikeitė ir pasukusi į bolševizmą. Skyrėsi nuo Salės ateitininkės tik tuo, kad nevykdavo į bažnyčia šventadieniais ir nesimelsdavo. Pirmiau ji buvo labai pamaldi. Vasaros metu jos namiškiai eidavo gul-ti, o ji dar ilgai, pricangy klūpodama, mel-dėsi.

(Bus daugiau)

„Vilniaus varpai“, kurie skambins žuvusiųjų atminimui

(Atkelta iš 1 psl.)

— Kiek Jūsų dabartinės pareigos, kurios, be abejojimo, nėra lengvos, palieka Jums laiko kompozicijai?

— Labai mažai. Bet iš kitos pusės, pasirodo, kad galima nemaža nuveikti, jei dirbama kasdien, nors ir nedaug.

— Nežiūrint riboto laiko, įdomu, kiek dalykų esate sukūrę, sakykite, paskutinių 7-8 metų bėgyje?

— Visą sudėjus, susidarytų nemažas pluoštas. Religinės muzikos srityje: Liturginės mišios, keliolika giesmių šventinėmis progomis, „Sveika Marija“ balsui, smuikui ir pianinui, „Ei- si kentėti“ mišriam chorui, laimėjusi II-ją premiją dainos ir giesmės konkurse. Be to, religinė kantata „Kancios naktis“, kurią pirmą kartą atliko Dainavos ansamblis Chicagoje. „Kancios nakties“ finalas buvo taip pat išpildytas PLB šeimo koncerte, Carnegie Hall, New Yorke.

Pasaulietinės muzikos srityje: keliolika dainų mišriam, vyrų ir moterų chorams. Minėtiną „Šilainė“ vyrų chorui, laimėjusi I-ją premiją dainos ir giesmės konkurse. Minėtiną dainos moterų chorui, ypač „Kaliaus šuo“, „Sventoji tyloje“, „Sing with Joy“, „Vėjų šventė“, „Eglės rauda“ ir „Ei- si kentėti“, specialiai aranžuota moterų chorui. Šios dainos yra sunkokos. Jas tinkamai išpildyti pajėgė tik Alice Stephens dainininkė. Keturias dainas jos užkurdavo. Beje, dvi kalėdines giesmes, Alice Stephens ansamblio užkurdavusi, išleido Carinia Company, Sydney, Australijoje.

Instrumentinės muzikos srityje: „Largo religioso“ ir „Lie- tuviški šokiai“ smuikui, smuiko sonata in D major, piano sonata in A Flat major, „Mirage“ pianinui, Kvintetas pučiamiesiems, Styginis kvartetas nr. 1, Piano koncertas nr. 1. Be to, neseniai baigiau komponuoti naujas liturgines mišias, vardu „Bendruomenės Auka“, kurioms žodžius parašė kun. Stasys Yla. Jos taikomos šioms laikams, kai į liturgiją įvedama gimtoji kalba.

— Kiek žinome, Tamstos kūrinius į repertuarą įtraukia ir amerikiečiai. Kokiu būdu kūriniai prasiskynė kelią į amerikiečių sales?

— Esu dviejų amerikiečių muzikų draugijų narys: International Society for Contemporary Music, Board of Judges, Chicago Chapter, ir Florida Composers League. Tos draugijos įtraukia mano kūrinius į savųjų koncertų repertuarą Chicagoje ir Floridoje. Per International Society for Contemporary Music kai kurie mano kūriniai pateko į Canadian Broadcasting Corporation radiją, „Distinguished Artists“ series. Mano smuiko sonata in D major, kurią užkurdavo tarptautiniai žinomas smuikininkas Francois D'Albert, buvo grota per Chicago, New York, Cleveland, Toronto, Zuerich, Oslo, Tokyo, Montevideo, Sao Paulo ir kitus radijofonus. Ją taip pat išpildė smuikininkas Myron Kartman savo rečitalyje. University of South Florida String Quartet išpildė mano Styginį kvartetą nr. 1 1963 m. koncerte ir televizijoje (WEDU-TV, Tampa - St. Petersburg). Mano kūrinių pianinui, vardu „Mirage“, rečitaliuose Tampa mieste ir Chicagoje grojo Samuel Viviano ir labai talentingas jėzuitas pianistas Leslie Schnierer. 1961-62 metų sezono pirmame koncerte su Donald Jenni laimėjau antrąją International Society for Contemporary Music premiją. Toji pat draugija 1964-65 metų sezono į savo koncertų repertuarą įtraukusi mano Styginį kvartetą nr. 1. Kvintetas pučiamiesiems yra pramatyta išpildyti Floridoje lapkričio mėnesį.

Šioje vietoje su maloniu kompozitoriumi padarėme pertrauką, pavalgėm pietus Jėzuitų vienuolyno valgykloje ir, už vienuolyno sienų karštai saulei siaučiant, toliau tęsėm pokalbį apie ryškiausiąją objektą — „Vilniaus varpus“.

— Tad kaip su „Vilniaus varpais“? Ar ši kantata sukurta pagal užsakymą, ar tai grynai kūrybinio polėkio vaisius? Kiek ji susieta su Vilniumi, tautine

Br. Murinas

Aušantis pavasaris (akvarelė)

dvasia ir kurią muzikinę kryptį atstovauja?

— Kantata „Vilniaus varpai“ buvo parašyta kantatos konkursui, kurį buvo paskelbęs Pirmosios dainų šventės komitetas. Tekstas, kurį parengė poetas Kazys Bradūnas, yra giliai patriotinis, vykusiai išsėjęs įprasto paviršutiniško sentimentalumo, kurį neretai užtinkame patriotinėse eilėse, ir patraukliai bei vaizdžiai išreiškęs subrendusią tautinę emociją. Su tokiu stipriu ir įkvepiančiu tekstu rankose, buvo palyginti lengva rašyti kūrinių, savo esme bandantį nusakyti tai, ką kiekvienas žmogus yra išgyvenęs tremtyje, žvelgdamas tiek į savo, tiek į tautos praeitį. Nors kantata buvo taikoma dainų šventei, atseit, masinei progai, jos kompozicinės ir harmoninės priemonės yra gana paprastos. Turinys nėra tipingos liaudies tematikos, bet manau, kad bendra kūrinių atmosfera yra gana lietuviška. Taip pat manau, kad klausytojas, girdėdamas šią kantatą, pastebės joje savotiško artimumo liaudies dainos dvasią. Kantata buvo baigta rašyti 1960 m. gruodžio mėnesį. Chicago Lietuvos Opera pasirinko ją išpildymui 1963 m. Kadangi koncertas bus simfoninis, tai ir kantata turėjo būti priderinta naujai situacijai: kompozitoriui teko naujas uždavinys ją perreaguoti į simfoninę kantatą.

Nors tekstas kalba apie tėvynę Lietuvą, bet apčiuopiamu simboliu pasirinkta Vilniaus varpai, kaip naujos ateities vilos ir aušra. Todėl III-je kantatos dalyje, kurioje 200 balsų pasidalina į 2 atskirus chorų, nuolat skamba Vilniaus varpai. Jie skamba tiek choruose, tiek orkestre, sukurdami gana dramatišką finalą.

— Kaip vertinate Lietuvos Operos pasirodymą Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę per 25 okupacijos metus pagerbti Verdi „Requiem“ ir Tamstos kantata „Vilniaus varpai“, ir kiek toji muzikinė dalis tapatinga įvykio prasmei?

— Nėra abejonės, kad Verdi „Requiem“ labai tinka tokiai progai, kadangi čia minima ne tik mirtis, bet mirties kilnumas ir mirties aukos prasmė Dievui. Muzikiniu ir kompoziciniu atžvilgiu kūrinyje yra giliai nuotaikingas, labai įdomus, įvairus, reikalaujantis gery išpildytojų, gero paruošimo ir talentingos vadovybės.

Asmeniškai man labai didelė garbė, kad mano kūrinyje buvo parinktas tokia specialiai progai. Man apie jį kalbėti ne tik nedera, bet vargu įmanoma iš anksto pasakyti, kiek jis tinka šiai ypatingai progai ir kiek jam pavyko išreikšti tas nuotaikas ir jausmus, kuriais lietuvis gyvena, prisimindamas gyvybės auką tų žmonių, kurie ją atidavė už savo brolių ir sesių laisvę. Tą pasakyti galės sėkmingiau ir objektyviau išpildytojai ir klausytojai.

Ir kai baigėm šį pasikalbėjimą, nuėjome į Jėzuitų koplyčią prie vargonų, kur kompozitorius pagrojo kelias šios kantatos ištraukas. Sušlamėję „tė-

vyčių koncertas

Atkelta iš 3 psl.

žodžio išraiška, gražus laikymasis buvo ne vien programos „cementas“, bet dar daugiau — ji pati buvo tarsi programos dalies dramos artistė, talentingai pildanti savo uždavinį.

Publika su dėmesiu sekė jos pasirodymus, atidžiai klausydama jos komentary apie pildomų dainų paskirtį, Vyčių choro istorijos ryškesnius momentus bei jų vadovų nuopelnus. Programos staigmenai ir įvairumai ji pakvietė ekstra padiriguoti nuosavus kūrinius publikoj esančius Vyčių muzikus: dr. L. Šimutį, jr. (Maldai už tėvynę) ir prof. Aleksį (Vyčių himnui). Pranešėja koncerto programai suteikė įdomaus mozaikiško vieningumo ir gausus koncertas neatrodė per ilgas.

Vyčių choro jautriai išpildytos liaudies dainos priartino porai valandėlių publikos širdžiai toli, toli pasilikusią tėvynę su jos graudžiomis, ilgesingomis dainomis, gamtos ir paukščių garsais, šokiais, papročiais, paskatindamos nauju ryžtu budėti jos išlaisvinimo kovoj. Linkėtina, kad ir ateityje šis didelio pasiaukojimo, drausmės ir darbštumo vienetas puoselėtų tik liaudies dainas, kurių žavesys ir sentimentas tiesiai rezonuoja klausytojo širdin ir nestato didelių uždavinių dainos meniškam išpildymui.

viškės medžiai vėsiųjį begalinę šiaurę“. Mezzosopranas pradėjo ariją: „Išėjai, kai soduos vasara liepsnojo“. Suskambėjo chorai: „Mūs gyvenimas ten ir kapai; ir mes tikim — mus, Dieve, vedi“. Finale vargonų muzikoje ėmė lieti Vilniaus varpų skambėjimas. Nepajutau, kaip širdis ėmė virpėti, susikaupusi giliam ilgesy. Koka bus išpūdis, kai tą kantatą perduos 200 balsų rinktinis choras ir 90 instrumentų simfoninis orkestras. Tada mes atsakysim kompozitoriui kun. Bruno Markaičiui, S.J. ir tą klausimą, kurį jis paliko atsakyti išpildytojams ir klausytojams. Tikiu, kad atsakysime galingomis ovacijomis ir ilgesio ašaromis akys.

VI. Ramojus

DRAUGAS, šeštadienis, 1964 m. rugpjūčio 15 d.

5

NAUJAUSIOS MADOS PLAUKŲ SUKUOSENA, išpildoma prityrusių šukuotojų.

Artistic Beauty Salon

2711 W. 71st St., tel. HE 6-1098
Sav. VL. ANDRIJAUSKAS

Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.

Val. — nuo 9:30 v. r. iki 6:30 v. vak.
Treč. ir penkt. nuo 9:30 v. r. iki 9 v. v.

**Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident call)**

G R 6 - 7 7 7 7 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

**- Artesian Restaurant -
AND LOUNGE**

2432 WEST 63rd STREET

Jau yra pilnai įrengtas ir veikia,
turi virš 300 sėdimų vietų.

Čia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvęsti krikštynas, vedybas, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap. draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams bankieto patalponis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtų ištikrinti dėl vietos, patefonuokite 436-4622. Atdaras nuo 6 val. ryto iki 1 val. nakties.

Du kiemai automobiliams pastatyti
veltui. Į vieną galima įvažiuoti iš
Western Ave., o kitas užpakaly namo.

Chicago Savings AND LOAN ASSOCIATION

Duodame paskolas namams pirkti, statyti naujus namus arba refinansuoti jūsų seną paskolą naujai susidariusioms jūsų sąlygoms. Atsiminkite, kad Chicago Savings labai lengva pasiekti telefonu ir pasiteirauti apie mūsų sąlygas. Dar geriau atvykti asmeniškai ir gauti nemokamą patarimą iš geriausio šios srities specialisto.

Svarbu pasirinkti vietą pinigams taupyti, bet dar svarbiau pasirinkti vietą, iš kurios gali finansuoti arba gauti paskolas savo namams ar apartamentui. Kviečiame bet kada užėiti, būsite nuoširdžiai sutiktas!

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday 9:00 A.M.-12:30 P.M.

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

4 1/2%
Current Dividend on Investment Accounts

Marquette Parke -- Amerikos Lietuvių Sostinėje

6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdinčiai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams, ir siekiame visada būti stiprūs finansiskai. Chicago Savings

bendrovė per visus 40 savo gyvavimo metų visuomet yra išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir mokėjusi ne mažesnius, kaip 3% dividendus.

Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, bet protingą administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša gerus dividendus.

Berželiai

Nuotrauka Vytauto Maželio

NAUJI LEIDINIAI

●Prof. dr. Zenonas Ivinskis, **LIETUVOS ISTORIJA NAUJŲ SALTINIŲ IR POKARINIŲ TYRINĖJIMŲ SVIESOJE**. Atspaudas iš L.K.M. Akademijos "Suvažiavimo darbų" V tomo. Roma 1964 m. Atspaudas apimtis 76 psl. Kai mūsų išeivijos sąlygose ir išeivijos nuotaikose periodinėje spaudoje retkarčiais galime užtikti ir visai mėgėjiškų istorinių temomis darbų, tai šioji atspaudinė prof. Z. Ivinskio studija pradijusi kiekvieną, norintį, kad keltami mūsų tautos praeities klausimai išsilaikytų rimtame moksliniame lygįje, nevirsdami vien tik beletristika apie praeitį. Prof. Z. Ivinskis šiame savo darbe duoda labai ryškų vaizdą, kas naujo yra įnešta į lietuvių tautos praeities tyrinėjimus pastarajame dvidešimtmetyje tiek svetimųjų autorių, tiek pačių lietuvių. Nenorinčiam atsilikti nuo mūsų praeities tyrinėjimų raidos šitas prof. Z. Ivinskio darbas perskaityti yra būtinas.

●MARGUTIS, 1964 m. liepos mėn. Bene aktualiausias ir įdomiausias, o gal ir diskusinis "Margučio" straipsnis yra Karolio Drungos apie kokybę lietuvių išlaikyme. Duodama pora fragmentų iš Antano Škėmos rankraščinio palikimo ir žuvusio autoriaus kadais surašyti svarstymai apie išeivijos teatro slinkį. Tai lyg pomirtinis autorius atliepimas į ankėtinus "Margučio" klausimus mūsų teatro reikalu. Minint "Santaros" dvidešimtmetį V. Kavolis pateikia lyg ir santarietiskų minčių montažinį raštą išskarpomis iš periodinės spaudos. L. Mockūnas kalba apie A. Robbe-Grillet romaną, kaip būdingą pavyzdį poezistencalistinės prancūzų literatūros. Spausdinamos dail. P. Augiaus monografijos proga žurnalas iliustruotas šio grafiko darbais.

●MITTEILUNGEN AUS BAL TISCHEN LEBEN, Nr. 2 (46), Juni 1964, 9. Jahrgang. Leidėjas: Baltische Gesellschaft in Deutschland. Trimėnesinis leidinis. Prenumerata metams DM 6. Adresas: Adam Gruenbaum, Muenchen 15, Lessingstr. 5, W. Germany. Pirmajame leidinio puslapyje prisimename šių metų pradžioje miręs dr. prof. Victor Georg Jung-

fer, savo knygoje ir savo vertimuose vokiečiams atskleidęs lietuvių tautos dvasią ir jos kūrinius lobius. Kituos puslapius apstu gerai atrinktos, daugiausia informacinės medžiagos, iliustruojančios lietuvių, estų ir latvių kultūrinę veiklą laisvajame pasaulyje. Šiame numeryje, be kita ko, plačiau rašoma apie latvių dainas ir jų dainų šventes, apie baltų kultūros dienas Vokietijoje bei Šveicarijoje, o taipgi bibliografinėse pastabose kritiškai vertinami tie vokiečių rašytojai, kurie savo pasakojimuose emė medžiagą iš Lietuvos gyvenimo, paties krašto pakankamai nepažindami.

●Antanas Skirka, **KUR BĖGA ŠEŠUPĖ**. Pasakojimai ir legendos. Išleido ir spaudė "Minties" spaustuvė, 417 Burwood Rd., Belmont, N. S. W., Australia. Viršelį piešė autorius. Tiražas 700 egz. Leidinys 132 psl., kaina nepažymėta. Knygoje telpa dvylika beletristinio užmojo pasakojimų, atsiminimų bei istorinių legendų, vargu ar kuo nors praturtinančių mūsų šios rūšies literatūrą, tačiau pavartytinų lengvo pasiskaitymo mėgėjų.

●GAJOS AIDAS, K! "Gaja" biuletenis. Nr. 2 1964 m. Leidžia ateitininkų medikų K! "Gajos" centro valdyba. Redaguoja dr. K. Pemkus. Šis numeris skirtas pavasarį įvykusiam "Gajos" suvažiavimui, minint korporacijos 35 metų jubiliejų. Nuotraukomis iliustruotus puslapius talpinama visa praėjusio suvažiavimo liečianti medžiaga. Reikšmingi ir platesnės apimties straipsniai yra: Ateitininkų Federacijos Vado dr. Juozo Girniaus "Gajos" suvažiavime skaitytoji paskaita "Gydytojų pašaukimas" ir dr. J. Meškausko "Gydytojas gyvenimo plotmėje".

●LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS, 1964 m. liepos mėn. Nr. 3 (15) Leidžia Illinois Lietuvių gydytojų draugija. Vyr. red. dr. S. Biežis. Atsak. red. dr. S. Budrys. Biuletenis išeina 4 kartus į metus. Šiame numeryje kondensuoti minčių puslapiu A. M. prisimename mirusį gydytoją ir rašytoją Julijų Kaupą. Biuletenyje pateikiama keleta grynai profes-

Nuomonės ir pastabos

Ne, tai ne ta pati novelė

Recenzento patikslinimas

Rašyti dėl vienokių ar kitokių recenzentų pasisakymų niekada neverta, nes viename lape nepasakysi to, ką pasakai knygoje. Knygą vertinti gali kaip kas išmano, nes tam ji ir išėjo iš spaudos, tačiau ši karta turi pasisakyti, atitaisydamas formalias recenzento klaidas. Dekodamas Titui Algai už mano beveik visos kūrybos skerspūvį, turiu patikslinti praėjusio šeštadienio "Draugo" kultūros priede išspausdintą Algos recenziją apie mano novelių rinkinį "Saulės grįžimą".

Recenzentas rašo: "Tokių trumpų novelių keletą jau rastume ir pirmajame šio rašytojo rinkinyje "Žvaigždės ir vėlai", gi ne viena "Saulės grįžime" atspausdinta novelė yra "Drauge", "Aiduose" ar kuria kitame periodiniame leidinyje spausdinta tarp 1950 ir 1964 metų. Pavyzdžiui "Tikslus apskaičiavimas" (tada "Nulis") "Draugo" novelės konkurse antrąją premiją laimėjo bene 1960 metais".

Tenka pasakyti, kad "Nulis" ir "Tikslus apskaičiavimas" yra visai skirtingos novelės, kurių pirmoji yra išspausdinta novelių rinkinyje "Antrasis krantų", išėjusiame 1954 m., gi antroji "Saulės grįžime". Tų novelių pavadinimai nepakeisti ir nežinia kodėl ir kam recenzentas tokius sutapimus išrado, nes kažkaip nesinori tikėti, kad recenziją rašytų, neskaitęs knygos.

nių temų, kurios tačiau yra įdomios ir nemedikams. Apstu lietuvių gydytojų organizacinės kronikos, pailiustruotos nuotraukomis.

DAINA ELECTRONICS
TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEIDYBĖ
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Visam žemumui kainos ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5605

TV - RADIJŲ TAISYMAS
P. RUDENAS
4448 S. Western Ave.
Tel. 847-4829 ir YA 7-1026
Čia pat galite gauti Briedžio dažų.

MOVING
R. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna audrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

Mieli Tautiečiai!
Pasaulinę Parodą New York'e daugelis jūsų, be abejo, lankys. Tačiau laikas bus labai brangus, nes kiekvienas norės dar pabūti New York'e ir susipažinti su šio pasaulinio miesto įžymybėmis. Vis dėlto nepamirškite, jog už New York'o yra New Jersey valstybė, kuri gausi lietuviškoms kolonijoms.

Vieno yra tokių Kearny, apie 12 mylių nuo New York'o. Nors nedidelė, bet turi kuo pasididžiuoti: naują bažnyčią, baigiamą įrengti parapiš mokyklą, statomas naujas vienuolynas seselėms mokytojomis, finansškai pajėgus lietuviškas bankas ir du moderniški lietuviški klubai — Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centras ir Lietuvių Politikos Klubas. Abiejų klubų puikūs pastatai ir moderniški įrenginiai.

Vykdami į New Jersey, sustokite Kearny, pamatysite šios kolonijos lietuvių darbštumą ir sugebėjimus, o Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centre (6 Davis Ave., Kearny, N. J.) ir Liet. Politikos Klube (134 Schuyler Ave., Kearny, N. J.), pajusit tikrą lietuvišką nuotaiką, rasite senų pažįstamų ir iš čia išsiveisite gražių atmintinių įspūdžių.

Laukiame atvykstant!
J. BELZA,
Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro Pirmininkas
M. SLUZIS,
Lietuvių Politikos Klubo Pirmininkas

(pr.)

Kitoje recenzijos vietoje recenzentas, prisimines žodį "begalinis", pastebi:

"Beje, epitetas "begalinis", buvo itin madingas poezijoje A. Nykos-Niliūno viešpatavimo laikais, prisegtas erdvei, platumai ar plotams, kartojamas dar bent keturiose novelėse — 43, 81, 100, 104 ir 130 psl.)"

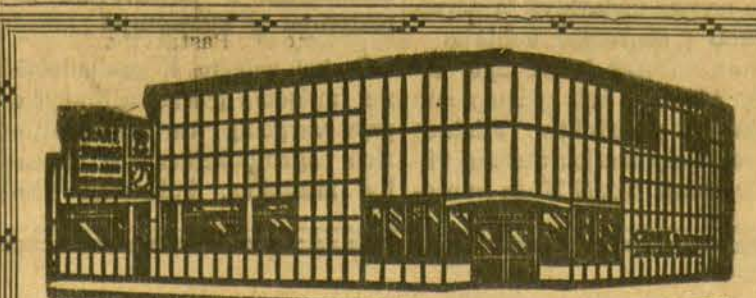
Visokių nuodėmių esu padaręs, bet, būdamas bailys, bijojau vogti, kad nepagautų, taigi ir to "begalinio" neįstengiau iš ko nors nudžiauti. Būtų gerai žinoti, kada ta poeto Niliūno karaliavimo kadencija prasidėjo ir kada baigėsi, tada būtų jau galima tiksliau nustatyti, ar tas begalinis atsirado poeto viešpatavimo metu ar anksčiau.

Būtų galima ir daugiau kai ko pasakyti, tačiau aerorime plėstis, konstantuojam tik, kad

ŽIEMINIŲ LANGŲ IR DURŲ

- STAINLESS
- ALUMINUM
- NYLON-VINY
- RAUDONMED.
- PUŠŲ
- SPALVOTO
-
- GARANTUOTI
- VISI DARBAI
-
- 14 metų pūkios
- darbuoties

A-1 MODERN HOME
4516 S. Washtenaw Ave.
Nemok. apkaivavimas tel.:
CL 4-4600

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2% Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. IR PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRM. IR KETV. 9 v. r. iki 8 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždarinta

SUTAUPYSITE MŪSŲ SUKAKTUVINIAM IŠPARDAVIMĖ

Pirksit nebrangiai ir gausit sukaktuvinę dovaną
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylois, tafetą, aksomo, angliškių medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirą už žemas kainas! Gavom spec. medžiagų paltams kaip vyrai, taip ir moterų: veliūro, šincilos, "needlepoint" ir kitų.

STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-5787
Jefferson St., Chernia's alkštėje.
Atidara kasdien įskaitant ir sekmadi. nuo 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadieniais uždarinta.
Nemokama vieta masinėms užkampų įsita.

kritika yra taip pat šioks toks mokslas ir recenzijų rašymas reikalauja daugiau preciziškumo negu literatūriniai pokalbiai kur nors bepiknikaujant.

Al. Baronas

LIETUVOS MIESTŲ SĄJUNGA

1924 m. Kaune buvo įsteigta Lietuvos miestų ir miestelių sąjunga, kurios tikslas buvo rūpintis bendraisiais miestų ūkio ir kultūros reikalais, teikti suvarius naujų žinių ir atstovauti miestų reikalus santykiuojant su valstybės ir kitomis įstaigomis, taip pat palaikyti ryšius su panašiomis užsienio organizacijomis.

Priklausyti tai sąjungai galėjo visi miestai, kurie turėjo apskrities ir miestelių teises.

Nuo įsisteigimo iki 1932 m. jai pirmininkavo Kauno burmistras J. Vileišis, paskui A. Graurogkas, o nuo 1934 m. A. Merkys.

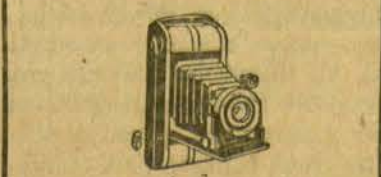
ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

Atlieka remontą, perstatymą ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street,
Tel. PR. 8-7887
CHICAGO, ILL., 60609

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PE 6-8998

●Donelaičio pagerbimas Aus tralijoje. Rugpjūčio 2 d. įvyko akademija, kurioje paminėtas Kristijonas Donelaitis Melbourne. Į akademiją buvo pakviesti ir kitataučiai su oficialiais atstovais ir laikraščių redaktoriais. Programa išpildyta įvairiomis kalbomis. K. Donelaičiui ilgesnius straipsnius paskyrė Melbourne ir Sydnejaus laikraščiai.

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkaivavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Siunčiami siuntiniai į LIETUVĄ ir kitus kraštus

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų prekių.

EXPRESS GIFT PARCEL CO.

3320 S. HALSTED ST. LA 3-2021
Liusė Kavaliauskienė

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SEGHEITTI TRAVEL BUREAU, Inc.

2451 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60608, YA 7-3278

Aprūpins Jus pilnai kelionėms, sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoje, Azijoje ar kituose kontinentuose, taipgi Pietų Amerikoje, Kanadoje ir įvairiose vietose Amerikoje. Įstai-ga atidara 6 dienas savaitėje.

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmadienį ir ketvirt. 9—9 val., antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikš laikite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Ankstybas vasaros rytmetis

Nuotrauka Vytauto Mažeikos

Kultūrinė Kronika

DIDYSIS MALDYNAS PAKELIUI Į VIESUMĄ

"Draugo" spaustuvinėje sparčiu tempu lauzomas didysis lietuvių maldynas "Tikio Dieva". Tuo reikalu specialiai Chicago atvyko pats maldyno rengėjas kun. Stasys Yla, nes laukiamas yra palmas, norint išgauti gražesnę leidinio įspūdinimą. Maldynas, galimas dalykas, spės išeiti dar prieš Kalėdas.

Kuo jis bus įdomus ir kiek patenkins maldininkų lietuvių reikalavimus? Į šį klausimą, tikimės, vėlesniame interviu mums atsakys pats šio maldyno rengėjas. Šiuo tarpu mūsų informacijai gal bus įdomios žinios. Maldynas bus didesnio formato, kaip mišiolėliai. Jį puos dail. Jono Tričio medžio graviūros. Leidinys bus plono popieriaus ir turės tarp 6-700 puslapių. Jame bus oficialių liturginių

maldų būtinai mišioliniai tekstai, įvairūs pamaldumai ir maldos, asmeninės, šeimos, organizacijų, tėvynės ir t.t. Jame tilps visi oficialūs lietuvių tautos pasiaukojimai Jėzaus Širdžiai ir Marijai, žymiųjų Lietuvos Mėnės šventovių maldos bei giesmės (daugis naujai sukurtų), šešetas mišių giesmių grupių. Numatoma įdėti keturiom svetimom kalbom išpažinčių forma, taip pat kalendoriniai šventųjų ir tautiniai vardai, naujai parengti ir papildyti.

Šis maldynas ilgai buvo ruošiamas, tobulinamas, tikslinamas pagal naujausius liturgijos reikalavimus. Jis, atrodo, bus panašus "Didžiajam Šaltiniui" savo dideliu užmojumi, bet visai naujas savo pritaikymu.

• Lietuvių menininkų laimėjimai Australijoje. Sydnėje liepos mėn. pabaigoje atidarytoje konkursinėje parodoje dalyvavo lietuvių menininkai: Eva Kubbos, Henrikas Salkauskas, Vaclovas Ratas ir Leonas Urbonas. Pirmoji premija paskirta Kubbos akvareliniam kūriniiui. Paniginėmis dovanomis atžymėti ir kiti lietuvių darbai.

Dail. Henriko Salkausko individuali dailės paroda rugpjūčio 10 d. atidaryta Australijoje.

• Kaip Lietuvoje paminėjo V. Krėvę. Liepos 7 d. sukakus 10 metų nuo V. Krėvės-Mickevičiaus mirties, Lietuvos režiminė spauda didžiojo klasiko mirties sukaktį paminėjo tik prabėgomis. Mokytojams skiriamas žurnalas "Tarybinė Mokykla" (Nr. 6) V. Krėvės kūrybai apžvelgti tepaskyrė paskutinio puslapio dalį. Redakcijos straipsnyje dabar mokytojams aiškina, kad V. Krėvė buvo sušizavęs "nepriklausomybės" (žurnalo svetimėnkliai) idėjomis, bet greitai jomis nusivylęs. Jis redagavęs "antifašistinių žurnalų" literatūrą ir pažangių rašytojų almanachą "Prošvaistė". Nurodyti Krėvės kūriniai, pabrėžiamas jo kūryboje buvęs "idėjinis ribotumas" ir guodžiamasi, kad kai kuriuose apsakymuose, kaip "Gėlės", "Migla", "Draugai" prieš 10 metų miręs Krėvė su sarkazmu ir satyra pavaizdavęs daugelį neigiamų buržuazinės santvarkos reiškinių.

Pasak žurnalo, V. Krėvė sukūrė tipiškus liaudies atstovų paveikslus, atskleidė jų dvisinę kultūrą ir grožį... parodė socialinius reiškinius, žalojančius žmones. Iš savo pusės galėtume pridėti, kad pirmajame pokario dešimtmetyje Vinco Krėvės, kaip rašytojo, vardas nei pavergtos Lietuvos sukomunistin-

toje spaudoje nei tokioje pat mokykloje visai nebuvo minimas. Jis ten tada buvo, galėtume sakyti, gyvas palaidotas. Tik rašytojui laisvajame pasaulyje (Philadelphiaje) mirus, buvo leista apie Krėvę puse lūpų prakalbėti ir tėvynėje. Buvo tada ten atspausdinta ir šis tas iš jo kūrybos. O tuo tarpu laisvųjų lietuvių Amerikoje suredaguoti ir Lietuvių Enciklopedijos leidyklos išleisti visi Vinco Krėvės raštai šešiuose didžiuliuose tomuose.

• Speciali galerija Čiurlionio kūriniams. Kitais metais Kaune numatoma statyti M. K. Čiurlionio kūrinių galeriją — ji busianti sujungta su Čiurlionio vardo muziejumi. Skelbiama, kad galerijoje bus "kondencijuotas oras su pastovia temperatūra". Galerijos projekto autorius J. Vitas.

• "Ribotumas" ir A. Kriščiukaičio-Aišbės kūryboje. Liepos 24 d. sukakus 100 m. nuo rašytojo A. Kriščiukaičio-Aišbės gimimo, jo kūryba "Tiesoje" (Nr. 174, liepos 26) vertino Mokslių akademijos bendradarbių D. Straukaitė. Nurodžiusi kai kuriuos gyvenimo, kūrybos bruožus, išvardinusi ir laikraščius, kuriuose buvo dedama Aišbės kūryba, autorė pažymėjo, kad rašytojas kovojęs už kalbos grynumą, pirmasis parašęs apsakymus, kurie visiškai atitinka apsakymo žanro reikalavimus. Vis dėlto ir Aišbei priklausanis vadinamas ribotumas — esą jis vengęs atskleisti antagonistinius klasių santykius, nekėlęs socialinių priežasčių, nuleimančių kaimo kultūrinio gyvenimo atsilikimą. Tačiau aplamai jo apsakymai praturtinę 19 amž. realistinę lietuvių literatūrą. Sukakties proga mums čia dar tenka pabrėžtinai prisiminti jo klasiškoji apysakaitė "Brička", neprarandanti savo vertės ir šiais laikais. Be kita

ko, dar nepriklausomos Lietuvos laikais grafiškas Kučas šiai apysakai padarė puikias iliustracijas.

• Dail. A. Gudaičiui 60 m. amž. Lietuvoje gyvenančiam dailininkui Antanui Gudaičiui sukakus 60 m. amž. (gimęs 1904 m. Šiauliuose), apie jo gyvenimo ir kūrybos bruožus plačiau rašė "Tiesoje" (Nr. 176) dail. Aug. Savickas. "Literatūroje ir Mene" (Nr. 30) I. Zebenkienė. Savicko teigimu, Gudaitis esąs vienas ryškiausių dailininkų, jo peizažai spalvingi ir optimistiniai. Primenama, kad 1940-41 m. Gudaitis su jau mirusiu dail. S. Žuku dirbęs "Agitrope". Zebenkienė daugiau išskėlė Gudaičio kūrybą nepr. Lietuvos laikotarpyje, nurodė, kad 1933 m. Gudaitis buvo susiformavęs dailininkas ir studijavo ne tik Kaune, bet ir Paryžiuje — Des Arts et Metiers mokykloje. Dabar A. Gudaitis yra Vilniuje veikiančio Valst. dailės instituto profesorius. Pagal JAV gyvenančio dail. V. Vizgirdos liudijimą, Gudaitis, subrendęs Paryžiaus moderniosios mokyklos nuotakose, "sukūrė savo individualų ir daug lietuviškos nuotakos turintį formos stilių ir koloritą".

• Iš Vilniaus bibliotekos — j. J. Tautas. Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos direktorius doc. L. Vladimirovas, pasiūlius jo kandidatūrą Sovietų Sąjungos kultūros ministerijai, šią vasarą išvyko eiti direktoriaus pareigų J. Tautu D. Hamarskjoldo vardo bibliotekoje New Yorke. Šiai vietai užimti buvo paskelbtas konkursas. "Tiesa" informavo, kad Vladimirovas — pirmasis J. Tautu bibliotekos direktorius iš vad. socialistinių kraštų ir tai bibliotekai New Yorke vadovausiąs 3-4 metus.

— Švedijos daktarai patyrė, kad skrandžio žaizdas gauna greičiau tie asmenys, kurių tėvai tokias žaizdas turėję. Iš surinktų duomenų vaikų ligoninėje 47% vaikų su skrandžio žaizdomis buvo tų tėvų, kurie yra taip pat žaizdas turėję.

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoje \$3 už dirbtuvės darbą \$10 ir daly. Pritaikau 26-tą stotį.

J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. H.A. PR 6-1063

VALYMAS

KILIMAI, APMUSTI BALDAI valomi. Kambariai plaunami ir dažomi. J. RUDIS

Tel. CLiffside 4-1050

LEO'S SINGLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS, Sav. Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos Tune-ups ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Berniuko ir delfino nuotykių tęsinys

Gudrus, talentingas delfinas, pamėgtas mažų ir senų, vėl sugrįžta į ekraną naujausiame Metro - Goldwyn - Mayer filme "Flipper's New Adventure" su įvairiausiais nuotykiiais bei triukais. Tai populiariojo filmo "Flipper" tęsinys. Kartu pasirodo ir tie patys aktoriai, bet delfinas Flipper moka susirasti ir naujų draugų. Filmas, kaip ir ankstyvesnis, suktas Florida Keys ir Bahamas salose. O spalvotos nuotraukos magiškai patrauklios giedrumu, mėlynų-žalių spalvų ramumu ir verdančio gyvenimo paplūdimy nuotykiiais. Tačiau, kaip ir visi tęsiniai, šis neaplenkia originalo. Jaunieji aktoriai Luke Halpin (Sandy) ir jo draugė Pamela Franklin natūraliai suvaidina "moderniuosius tarzanus" tropikinėje negyvenamoje saloje.

Flipper, išreniruotasis delfinas (o faktinai tai yra moteriškosios giminės Susie) "čiaukėdamas" rodo savo meilę, nešdamas gėlę nasruose, parūpinamas maisto, gelbėdamas pavojuje, traukdamas be irklų laivą, kovodamas su piktadariais, šokinėdamas ir beveik mirdamas nuo žaizdų.

Filmas tinka visai šeimai. Pastebėtina, kad pedagoginiu atžvilgiu filmo gamintojas Ivan Tors nesusitėpė rankų. Tokiais momentais, kai berniukas delfinas kovoja su pabėgusiais žmogžudžiais, jie jų nenužudo, o tik "nuginkluoja" ir pritrėnkutis nutempia į "saugią vietą". Mažesnėse rolėse nemažiau svarbūs pasirodo Tom Helmore, Brian Kelly ir kiti.

Baltojo raganosio medžioklė

Kartu su aukščiau minėtu filmu, kaimyniniuose kino teatruose premjerą išvydo ir antiras filmas "Rhino!", tinkas visai šeimai maloniai gaivinančiai pramogai. Pastatytas to paties gamintojo Ivan Tors ir tos pačios rimtos bendrovės M-G-M, kaip ir "Flipper".

Gerokai seniau Hollywoode visos dekoracijos — miestai, dangoraižiai, kalnai ir miškai

buvo iš kartono. Dabar yra tendencija kaip galima daugiau filmuoti originaliuose kraštuose.

Šis filmas nufotografuotas Afrikoje — Umfolozii laukiniame pasaulyje. Tai vieno amerikiečio mokslininko modernioji odiseja Afrikos džiunglėse, kovojant su žvėrių ligomis ir pan. Veterinorius daktaras pasiavėčia apsaugoti Afrikos laukinius žvėris nuo išnykimo. Jis šaudo iš šautuvo ne kulkomis, bet svaiginančiais vaistais, kad galėtų juos pagydyti ir panašiai. Yra baigiant jaudinančių momentų — 18 tonų raguoto žvėries dūkimas. Kiek per stipri mažiesiems scena yra primityvios apeigos lyg iš akmens amžiaus laukinių gyvenimo. Tėvui — juodam afrikiečiui abejojant ar naujagimis yra jo, kūdikis padedamas vidury vartų, pro kuriuos varonai pulkai karvių. Jei jos kūdikio nesutryps ir jis liks gyvas, tai bus ženklas, kad vaikas yra legalus jo sūnus.

Afrikos vaizdai, įvairių žvėrių pulkai, žlučių ir paukščių ryškios, spalvotos nuotraukos pradiugins ne vieną gamtos mėgėją. Vaidina Harry Guardino, Shirley Eaton ir Robert Culp.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Dept. of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill.
Tel. CA 5-1864
2439 W. 69 St. ir 2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill.
Tel. — WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS. Akordonas, aušamos mašinos, skalbimo mašinos, automobilai, motoriniai, planiniai ir Europos ir Sov. Sąjūr tos sandėlių. Vedėjai: Edv. ir Vyt. Žukauskai

MOVING

Apraustas perkraustymas įvairių atstumų

A. VILIMAS

3415 S. Litanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST. Tel. CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI) Sav. DAN LUTIKAS

TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOJA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

4½% **5%**
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDU MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SASKAITAS. Už 1 metų investavimą bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį. Ir dar išmokame po ¼% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS

Valandos: Pirmad., antr., penktad. ir šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. d. Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:

BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirt., nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 valandos.

Liepos ir rugp. mėnesiais abi krautuvės sekmadieniais uždarytos.

DRAUGAS, šeštadienis, 1964 m. rugpjūčio 15 d.

ST. ŠARAUSKAS, dipl. automatinių transmisijų ir motorų specialistas, prie transmisijų išdirbęs 12 metų, PAŽANGOS garaže, SINCLAIR gazolino stotyje, atidarė transmisijų ir motorų taisymo skyrių. PAŽANGOS garaže atliekami ir kiti darbai: mašinų išlyginimas, (body) dažymas, automatinis plovimas ir daug kitų darbų.
2637 West 47th Street, Telef. LA 3-8663
CHICAGO 32, ILLINOIS

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
KEYS MODERNIOS KOCAL
2533 West 71st St. Telef. GROvenor 8-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYB MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŽYBOS VINTA
REpublc 7-9400 REpublc 7-9601

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYB MODERNIOSKOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2442 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-6833 PR 8-6834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2814 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. OOmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1133-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Skaitykite ir platinkite dienr. Draugą.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5695

Chicagos Lietuvių moterų klubas

Lietuviška širdis ir išradinga iniciatyva

JUZĖ DAUŽVARDIENĖ, Chicago, Ill.

1923 m. gegužės mėn. Chicagos lietuvių visuomenininkių grupė nutarė suorganizuoti savitą moterų draugiją. Pirmame posėdyje 1923 m. birželio 13 d. pasirinktas vardas "Chicagos Liet. Moterų klubas", nustatyta veiklos gairės: "savitarpinis laivinimas, draugiškumas, labdaras, ir, svarbiausia, parama bei pagalba visokeriopiams Lietuvos reikalams". Pirmuoju darbu žingsniu nutarta rengti pobūvį ir visą jo pelną skirti Lietuvos našlaičiams. Vakarais buvo sėkmingas, visas jo pelnas — \$369 pasiūstas trims nepriklausomos Lietuvos našlaičių prieglaudoms.

Klubas buvo įregistruotas Illinois valstybės riboto narių skaičiaus statutu. Tas glaudus, negausus sambūris pavyzdinčiai tesia savo labdarinę - patriotinę veiklą be pertraukos, jau 41 metus. Sekant jo veiklą, jame atspindi ir Lietuvos džiaugsmą ir skausmą, ir Chicagos lietuvių istoriją. Klubo veiklą laiko tėkmėje galima padalinti į tris skyrius.

Malonus laisvos Lietuvos periodas

Laikotarpi po Pirmojo pasaulinio karo galima pavadinti malonių, džiaugsmo kupinų periodu, kuomet Lietuva buvo laisva, kuomet buvo galima džiaugtis Lietuvos klestėjimu bei žy-

J. Giedraitienė, Chicagos Lietuvių moterų klubo pirmininkė

dėjimu. Chicagos Lietuvių moterų klubo veikla buvo nukreipta Lietuvos link: parengimai, aukos lietuviškiems reikalams, kultūriniai mainai buvo su laisvos Lietuvos žmonėmis, institucijomis, prieglaudomis, draugijomis, spauda ir t.t. Klubas išugdė tradiciją ruošti sutikimus bei priėmimus viešioms ir svečiams, atvykstantiems iš Lietuvos ir iš kitur. Klubas pagerbė jami vietos lietuviški laikraščiai Oak Forest lietuviams įnamiams.

Narė B. Pivoriūnienė atstovavo klubą Pasauliniame lietuvių kongrese Kaune. Dalis klubo narių lankėsi Lietuvoje ir grįžusios su pasigėrėjimu atpasakojo Lietuvos gyvenimą bei jos daromą pažangą.

P. Daužvardienė, Chicagos Lietuvių moterų klubo garbės pirmininkė

Klubas aktyviai rėmė Dariaus Girėno ir F. Vaitkaus transatlantinius skridimus.

Pagalba vargstantiems lietuviams depresijos metu

Užėjus žiauriams depresijos metams, klubas nukreipė dėmesį į vietos vargus bei reikalus. Klubietės aukėjo, rinko ir dalino vargstančioms lietuvių šeimoms maistą, kūrė rūbus; apmokėjo nuomas ir kitas sąskaitas. Didžiųjų švenčių: Kalėdų, Velykų ir Padėkos dienos progomis narės parūpino ir išdalinę pintines maisto, rūbų ir žaislų šimtams neturtingų lietuvių vaikų. Vienai vargo prispautai šeimai nupirko ir nameliuką.

Ypatingu būdu buvo sušelpa ir viena šeima, seneniai atvykusi iš Lietuvos: narių skatinamas, šeimos galva suorganizavo lietuvių kalbos kursus, kuriuos klubietės lankė ir ragino kitus lankyti.

1928 m. klubas pirmas applanke ir paguodė Oak Forest ir Cook County ligoninėse esančius senelius ir ligonius. Jiems nuvežtas lietuviškas maistas (kurio ten pasigendama), dovanėlės ir moraliai gaivinanti dovana — lietuviška programėlė. Oak Forest ligonių lankymą narės praeina be lėšų skyrimo kuriems nors geriems tikslams. Pz. metų bėgyje aukota "Lituanus" vajui, Chicagos Lietuvių Tarybai, Lietuvos paviljonui Tarptautinėje parodoje, Balfui, Lietuviško kopyltstulpio pastatymui New Yorko parodoje, Oak Forest prieglaudos lietuvių ligonių vaikš, dovanėlėms bei prenumeratom; tėvams marijonams, Naujienoms ir kitiems. Aukota ir nelietuviškos organizacijoms, visur pasibėžiant joga aukoja lietuvių:

M. Krajciek — vicepirmininkė

Kultūriniai siekliai ir uždaviniai

Ekonomiškai tie depresijos metai buvo sunkūs ir slėgiantys. Tačiau klubas neapleido kultūrinių siekių ir uždavinių. Buvo įsteigtas lietuviškų ir angliškų leidinių knygynėlis, kurio

narės naudojosi: išklaustyta paskaitų ciklas apie Lietuvos literatūrą; globojo ar suruošė meno parodas, koncertus, parodėles; prisidėjo prie lietuvių dalyvavimo didžiosiose Chicagos iškilmėse, k. t. Century of Progress, Woman's Worlds Fair ir k. Nemažomis aukomis parėmė lietuvišką spaudą ir lietuviškų knygų leidimą. Tais sunkiais laikais klubas sutelkė \$400 ir įrengė vieną kambarį tuomet naujai statomoje šv. Kryžiaus ligoninėje.

Dideliam klubo pasididžiavimui dvi narės — M. Brenžaitė ir A. Nausėdienė buvo dekoruotos Didžiojo L. K. Gedimino ordenais už ypatingą pasišventimą Lietuvai ir lietuvių labui. Šv. Tėvas Pius XII apdovanojo Antaniną Nausėdienę aukso medaliu už nuopelnus Bažnyčiai. Už lietuvių atstovavimą ir veiklą klubo garbės pirmininkė buvo atžymėta viena dešimties Chicagos miesto iškiliausių moterų. Klubas sėdėse randame daug žinomų vietos lietuvių moterų, pasižymėjusių profesijose, biznyje, visuomeninėje veikloje ir kitur.

Benamių šelpimas

Kylant karo pavojui, klubietės ir kiti patriotiškai nusiteikę lietuvių-ės subruzd rinkti aukas, siūsti moralinę bei materialinę paramą Lietuvai: Vilniaus fondui, Ginklų fondui, Aero klubui, šauliams ir t.t. Lietuvos okupacija sukrėtė visą lietuvių tautą.

Atsirado pirmoji benamių lietuvių pora. Narės bėgiojo, rūpestingai rankiojo baldus, rūbus, negimusiam kūdikiui krautė, padėjo surasti ir įrengti šeimai butą.

Reikšdamos gilų sentimentą, klubietės pačios pasiūvo ir įte-

F. Bulaw — finansų sekretorė

kė Lietuvos prezidentui A. Smetonai Lietuvos vėliavą.

Po Pearl Harbor užpuolimo mintys ir darbai nukrypo vėl į savas, vietos rūpesčius. Narės suorganizavo pirmąjį lietuvių Amerikos Raudonojo Kryžiaus vienetą, rinkosi kas savaitę, gamino kare sužeistiems tvarsčius, mezgė, siuvo jiems įvairius reik-

H. Hofer — iždininkė

menis. Narių sūnams — kareiviams siuntinėjo dovanėles. Piniigais ir darbu įsijungė į Amerikos Raudonojo Kryžiaus, United Service Organizations, Community and War Fund, Karo ligoninių ir k. vajus. Karo gilinės ranka palietė ir klubą — kautynėse žuvo dviejų klubo narių sūnūs.

Alto, Balfio atsiradimas ir stojimas jiems talkon

Šiurpios, širdį veriančios žinios pradėjo pasiekti klubietės iš Lietuvos, iš Sibiro, iš DP stovyklų. Atsirado ALTA ir BALFA. Klubas tuoj stovėjo jiems talkon: gausiai telkė ir kasmet tebetelkia lėšas, dalyvavo rūbų

Z. Sodeikienė

Iš dailės parodos Dainavoje

Šventoji šeima

rinkimo vajuose, viešose rinkliavose ir visokeriopais būdais teikė pagalbą nelaimingiesiems broliams - seserims. Klubas įdukrino dešimties Vargo mokyklas lankančių vaikų šeimoms; priedo, pavienės narės pasirinko po kelias šeimoms; visiems buvo siuntinėjami Care siuntiniai, rūbai, maistas, vaistai; kai kuriems parūpintos atvykimo į šį kraštą garantijos. Pradėjo plaukti virtinės laisvų iš Europos su įvairiausiais pagalbų prašymais — visiems prašytojams buvo padėta.

Naujoji imigracijos banga atplukdė tūkstančius naujų, mielių brolių - sesių, o su ja — naujų problemų bei rūpesčių. Klubas stengėsi padėti visiems, kurie tik į jį kreipėsi: dviem našlaitėm apmokėjo mokslą šv. Kazimiero akademijoje; chromiškai sergančių šeimoms parūpino mediciniską pagalbą; vaikučiams, besiruošiantiems pirmą šv. Komunijai, nupirkta tinkami rūbėliai bei apavas ir t.t.

Klubas pasikvietė žymias Lietuvos dainininkes, artistes, pasikaitininkes į pobūvius, naudingas tolimesniam lietuviškų kultūrinių darbų plėtimui. Naujai atkurto organizacijoms — lietuvių skautams, LDK Birutės dr.-jai, Vaikų teatrui ir daugeliui kitų — klubas talkino, finansiniai parėmė, stiprino.

Dirba kovai dėl Lietuvos laisvės

Dabar klubas taipgi neatlaidžiai siekia užsibrėžtų (aukščiau išvardintų) tikslų. Klubas sielojasi, dirba ir aukoja kovai dėl Lietuvos laisvės, lietuvių vardo garsinimui ir vietos reikalų rėmimui. Retas susirinkimas praeina be lėšų skyrimo kuriems nors geriems tikslams. Pz. metų bėgyje aukota "Lituanus" vajui, Chicagos Lietuvių Tarybai, Lietuvos paviljonui Tarptautinėje parodoje, Balfui, Lietuviško kopyltstulpio pastatymui New Yorko parodoje, Oak Forest prieglaudos lietuvių ligonių vaikš, dovanėlėms bei prenumeratom; tėvams marijonams, Naujienoms ir kitiems. Aukota ir nelietuviškos organizacijoms, visur pasibėžiant joga aukoja lietuvių:

F. Daukus — naujoji iždininkė

dr.-joms kovai prieš vėžę, širdies ligas, akumą etc.

Iš kokio aruodo semiami pinigai visoms aukoms? Dažniausiai iš pačių narių: metinių duoklių, dovanų; susirinkimams vykstant narių namuose, kiekviena narė laisvai aukoja nemažiau vieno dolerio labdaros reikalams; pavasarį rengiamas

Ch. Austin — sekretorė

balius, rudens kitoks pobūvis — kortų žaidimų vakaras, madų parodos ir kita.

Per tiek gyvavimo metų išugdyta ir prigdyta daug gražių tradicijų. Kiekvienais metais Č.L.M. klubas iškilingai mini Vasario 16-tą, akcentuojant Lietuvos istoriją, meną, papročius. Į minėjimus kviečiama kiek galima daugiau nelietuvių viešnių, supažindinant jas su Lietuva ir lietuviais.

Gegužės mėnesyje prisimenama mirusios narės auka šv. Kryžiaus ligoninei. Kalėdų metu klubas tampa mecenatu lietuvių eglutės Mokslo ir pramonės muziejui. Vaisingumo tradicija tęsiama priėmimais žymioms lietuvišioms, pirmą sykį atvykusioms į Chicago. Pirmos dainų šventės metu klubas suruošė gražų priėmimą visiems šventės garbės svečiams.

Naujausia tradicija — žavinimas Gintaro balius, vainikuotas lietuviškomis dainomis, šokiais, muzika ir gabiomis lietuviškomis parinktai lietuvišioms, siekiančioms mokslo. 1963 m. stipendija teko Irenai Sabaliūnaitėi. 1964 — Jovitai Konaukaitei.

Klubas veikia išsiskiria dideliu susidomėjimu kitataučiuose. Reta kuri kita lietuviška organizacija yra taip dažnai minima Chicagos didžiojoje spaudoje.

Kokia klubo ateitis? Atrodo — užtikrinta. Kuomet kitos organizacijos skundžiasi negalinčios privilioti savojo prieauglio, Chicagos Lietuvių moterų klubas didžiuojasi turis 21 dukrą ir 1 dukraitę narių tarpe, kurios noriai dalyvauja klubo veikloje greta savo motinų ir močiutės.

Norisi tikėti, kad Chicagos Lietuvių moterų klubas gyvuos

IŠ MOTERŲ PASAULIO

● Regina Povylūtė - Šepetienė atvyko rugpjūčio 7 d. į Chicago iš Red Deer, Albertos, Kanados, pasisvečiuoti pas savo mokslo draugę, kurios nematė nuo universiteto laikų. Taipgi norėjo susitikti korporantį dr. Mildą Budrienę, Aldoną Šimaitienę, su kuria mokytoja kartu Mariampolės gimnazijoje ir kitas drauges bei pažįstamus. Šią savaitę išvyko į Cincinnati, Ohio, pas prof. dr. V. Bieliauską ir jo žmoną dr. Danutę (Širvydaitę — savo pusėsėrę). Vėliau vyks į Washingtoną, D.C., pas klasės draugę geologę Birutę Saldukiene. Taipgi mano aplankyti New Yorko parodą, savo sūnaus krikšto tėvą kun. J. Pakalniškį ir pabuvoti Lietuvių dienoje. Rugpjūčio 28 d. grįžta namo.

Regina Šepetienė yra šv. Tomo Akviniečio aukšt. mokyklos mokytoja ir vice direktorė (viceprincipal). Regina Povylūtė lankė Kėdainių gimnaziją, buvo visad pirmoji mokinė ir gimnaziją baigė pirmąja — vienais penketukais. Regina studijavo VDU Kaune ir baigė humanitarinį fakultetą Vilniaus universitete. Pasirinkusi anglistiką, studijas gilino Anglijoje. Albertos universitetas jai pripažino bakalaureato laipsnį (B.A.).

kitą laipsnį ji gavo B. Ed. — pedagogikos bakalaureatą.

Reginos dukterė Rita studijuoja Albertos universitete sociologiją antrus metus. Pereitais metais ji buvo išrinkta "Teen-Queen" (nors ir šiemet ji yra dar "teenager"). Sūnus Rimtas, 17 m. amž., baigė šv. Tomo Akviniečio aukšt. mokyklą. Su Regina gyvena jos mama Anastazija. Reginos tėvas Pranas buvo nuo 1930 m. ligi tremties metų Kėdainių miesto burmistras. Jo pastangomis Kėdainių miestas iš antros eilės buvo pakeltas I-os eilės. Pr. Povylis mirė 1954 m. Vokietijoje. Reginos brolis Valentinas su šeima gyvena Ottawoje, Kanadoje. Dail. Aleksandras Šepetys turi savo studiją Edmontone, Albertoje. Regina Povylūtė kartu su Zubovaitė atstovavo Lietuvą 1938 m. Berlyne. Tremtyje ji buvo UNRRA-os vertėja.

S. L.

● Juzė Daužvardienė, Chicagos Lietuvių moterų klubo garbės pirmininkė, paruošė trumpą minimo klubo istorinę apybraižą, kuri spausdinama šiame skyriuje.

● Elena Šaulytė perrinkta Lietuvos Vydžių organizacijos nacionalinio centro prezidente.

Baugisi karaliauti latvaitė

Marite Ozers, pereinę metų "Miss USA", latvaitė, naujoji ateivė, uždėjo karališką vainiką šių metų gražuolei Bobbi Johnson liepos 29 Miami Beach, Fla. Tuo būdu ji baigė savo vienerių metų karaliavimą. Marite, atvežta iš gimtosios Latvijos, per Vokietiją, į šį kraštą, kai ji buvo 6 m., yra šiemet jau vieneriais metais vyresnė, gražesnė ir daugiau "solistikuota", nei prieš metus, kada ji laimėjo titulą, anot amerikiečių spaudos. Ji taipgi praturtėjo \$20,000 — tai priedas prie titulo. Dabar Marite pasiruošusi studijuoti mažoje Monticello kolegijoje, Illinois. Ji lankė Monticello, kaip "Miss USA" ir "įsimylėjo" kolegiją. Marite taipgi išgarsino savo gimtąjį kraštą Latviją, apie kurį mažai kas čia ir girdėjo.

Vokietijoje gimusi dešrelė

Pirmąją dešrelę, vadinamą "frankfurter", pagamino Johann Georg Lahmer, gyvenęs Coburge, vidurinės Vokietijos mieste, 1600 metų pabaigoje.

Lahmer vėliau dar pajavirino savo receptą ir tada pamokė Vokietijos mėsinių Frankfurte, kaip pagaminti dešreles

Suknelių madų kūrėja Faroni Romoje suprojektuota vakarinė suknelė, kurios viršutinės dalies leitmotyvas yra "peek-a-boo" (pro pirštus žiūrėti).

dar ilgus metus, inspiruotas mielu oficialiu ženkliu — Lietuvas rūta ir kilniu šūkiu: "Gyvenimo vertė įkainojama ne saviemeile, bet tuo, ką kitiems duodi!"

Iškili moterų madų kūrėja Gabrielle Chanel šiemet mini savo 50 metų sukaktį. Čia matyti vienas jos paryžietiško rinkinio patų pavyzdys.

su prieskoniais. Greitai visi ir visur pradėjo jomis domėtis ir reikalauoti dešrelių iš Frankfurto arba frankfurters.

Frankfurters taipgi dar žinomi ir kitu vardu — "wieners". Vieniškai pagamino dešreles, panašias kaip Frankfurte, pavadindami jas "wieners". Wien — Viena, wurst — dešra. Dėl tų dešrelių panašumo dabar varda: wieners ir frank (ar frankfurter) dažnai yra vartojami be jokio skirtumo.

Saugokitės 76-tojo bučkio!

Senovėje ir ne taip senais laikais Lietuvoje motinėle perspėdavo savo dukrelę saugotis nerimty ar kokių padaužų vyruku. Amerikoje, atrodo, motinos turi perspėti savo sūnelius: "Saugokitės 76-tojo bučkio!"

Pagal senesnią prąvestą surašinėjimą bei statistiką tarp 13-19 metų amžiaus jaunuolių, vad. "teen-agers", vidutiniškai amerikietė mergaitė išbučiuoja 75 berniukus prieš savo vedybas. Net ir suaugusieji amerikiečiai pripažįsta, kad jų jaunystės dienomis to nebuvo...

Džentelmenas ir moteris

H. L. Mencken, amerikiečių rašytojas, redaktorius ir kritikas (1880—1956) yra pasakęs: "Džentelmenas yra tas, kuris niekada nenuša moters be provokacijos!"